
Samlad riskbild inkl. intern kontrollplan

Valnämnden

Innehållsförteckning

1	Beskrivning av gemensamma begrepp	4
2	Inledning	5
3	Sammanfattning av planen	6
4	Samlad riskbild med åtgärder	7
4.1	Riskområde: Lokaler	8
4.1.1	Risk: Att vallokaler saknas	8
4.1.2	Risk: Att röstningslokaler saknas.....	8
4.1.3	Risk: Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas.....	9
4.1.4	Risk: Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon 10	
4.2	Riskområde: Personal	11
4.2.1	Risk: Valkansliet.....	11
4.2.2	Risk: Kompetensförsörjning av valkansliet	11
4.2.3	Risk: Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl. 12	
4.2.4	Risk: Kompetensförsörjning av timanställda	13
4.2.5	Risk: Arbetsbetsreglerna	13
4.2.6	Risk: Kompetensförsörjning av timanställd lager- och logistikpersonal	14
4.3	Riskområde: Material och lager	15
4.3.1	Risk: Valmaterialet förstörs.....	15
4.3.2	Risk: Att material förstörs i hanteringen	15
4.4	Riskområde: Informationspåverkan	16
4.4.1	Risk: Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda.....	16
5	Samlad riskbild - Intern kontrollplan.....	18
5.1	Riskområde: Lokaler.....	18
5.1.1	Risk: Att vallokaler saknas	18
5.1.2	Risk: Att röstningslokaler saknas.....	18
5.1.3	Risk: Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas....	19
5.1.4	Risk: Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon 20	
5.2	Riskområde: Personal	20
5.2.1	Risk: Valkansliet.....	20
5.2.2	Risk: Kompetensförsörjning av valkansliet	21

5.2.3	Risk: Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.	21
5.2.4	Risk: Kompetensförsörjning av timanställda	22
5.3	Riskområde: Material och lager	23
5.3.1	Risk: Valmaterialet förstörs.....	23
5.3.2	Risk: Att material förstörs i hanteringen	23

1 Beskrivning av gemensamma begrepp

Riskområden

"Tillsammans med identifieringen av verksamhetens mål/uppdrag/skyldigheter utgör riskområdena ramen för riskhanteringen."

Hantera/Acceptera risk

Kontrollaktiviteter kan enbart skapas till identifierade risker med vald status: HANTERA.

Risker med vald status: ACCEPTERA kan även väljas Till Samlad riskbild

Till Samlad riskbild

"Det är varken lämpligt eller önskvärt att lyfta samtliga identifierade risker inom respektive riskområden till nämnd/bolagsstyrelse. En värdering och prioritering behöver göras och ställas samman till en samlad riskbild. Syftet med den samlade riskbilden är att ge en bild över verksamhetens mest väsentliga risker utifrån ett nämnd/bolagsstyrelseperspektiv."

"Bedömningen av vad som är mest väsentligt måste alltid göras med utgångspunkt i uppdrag, skyldigheter och mål för verksamheten."

Intern kontrollplan

"Underlaget till den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden. Ett antal riskområden/processer (nämnd/styrelse väljer själv omfattning) som lyfts i den samlade riskbilden väljs ut för granskning/kontroll för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt."

"Syftet är att ta reda på om den interna kontrollen i verksamheten fungerar på ett tillfredsställande sätt men även att kunna ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov komma med förbättringsförslag (nya åtgärder)."

2 Inledning

Valnämndens uppdrag

Valnämnden är lokal valmyndighet med uppdrag att genomföra allmänna val inom kommunen och är en av de viktigaste institutionerna för att säkra fria, och hemliga demokratiska val.

Ansvarer innebär att nämnden ger förslag till revidering av valdistrikt, utser och utbildar röstmottagare samt ser till att det finns vallokaler i staden. Nämnden har också hela ansvaret för förtidsröstningen inom kommunen och för den preliminära räkningen av rösterna, dels på valkvällen, dels på onsdagen i veckan efter valdagen. Valnämnden har även en skyldighet att kunna genomföra ett extra val inom tre månader vilket innebär att man behöver ha en kontinuerlig beredskap.

Den 13 september 2026 är det val till riksdag, region och kommunfullmäktige och nämndens operativa verksamhet fokuserar på att planera och förbereda valet samt att utveckla verksamheten utifrån de förbättringsområden som identifierats i utvärderingen av valet 2024.

Valsäkerhet

Säkerhetsfrågorna i samband med val har fortsatt ett stort fokus. Varje myndighet som ingår i valadministrationen har eget ansvar för att valen sker på ett säkert sätt.

Valsäkerhet är ett samlingsbegrepp för valadministrationens systematiska arbete med att skydda de uppgifter som ska utföras enligt vallagen och andra valrelaterade författningar. Det handlar om säkerhet- och verksamhetsskydd – men även om skydd mot olyckor, informationssäkerhet, krisberedskap och kontinuitetshantering.

Säkerheten i val står ständigt fokus och är en fråga som valnämndens kansli arbetar kontinuerligt med. Valnämndens kansli genomför inför varje val en verksamhetsskyddsanalys för att planera för och vidta nödvändiga åtgärder för att skydda och säkra valets olika processer.

Den samlade riskbilden

Valnämndens kansli har identifierat särskilda riskområden som utgör den samlade riskbilden. Dessa redovisas i rapporten. Endast de riskerna som behöver hanteras och följas upp av nämnden har tagits med. För att minska de angivna riskerna behöver valnämndens kansli arbeta strategiskt och samverka med andra förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad. I sammanhanget är det viktigt att påpeka att valet är en angelägenhet för hela Staden och att valnämnden behöver stöd från andra förvaltningar och bolag för att genomföra valet.

" Ett val gör man inte ensam, det gör man tillsammans" - Anna Nykvist, Valmyndigheten.

Riskbedömning

Det är i många fall svårt att göra en bedömning av riskerna då sårbarheten ökar ju närmare ett val vi kommer. I bedömningen har vi tagit i beaktande vilken påverkan risken har för valnämndens uppdrag, det vill säga att genomföra val. Den yttersta risken, att valet ej kan genomföras, har fått styra i riskbedömningen varför riskerna landar högt i många fall.

Uppföljning

Den samlade riskbilden följs upp i enlighet med förvaltningens interna kontrollplan och redovisas för nämnden senast vid sammanträdet i september.

3 Sammanfattning av planen

Säkerhetsfrågorna i samband med val har fortsatt ett stort fokus. Varje myndighet som ingår i valadministrationen har eget ansvar för att valen sker på ett säkert sätt. Valnämndens kansli genomför inför varje val en verksamhetsskyddsanalys för att se över säkerheten i valets samtliga processer.

Valnämndens kansli har identifierat fyra riskområden som tagits med i den samlade riskbilden och som bedöms behöva hanteras och följas upp av valnämnden. De riskområden som har identifierats är lokaler, personal, material och lager samt informationspåverkan. För att minska de angivna riskerna behöver valnämndens kansli bland annat arbeta strategiskt och samverka med andra förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad.

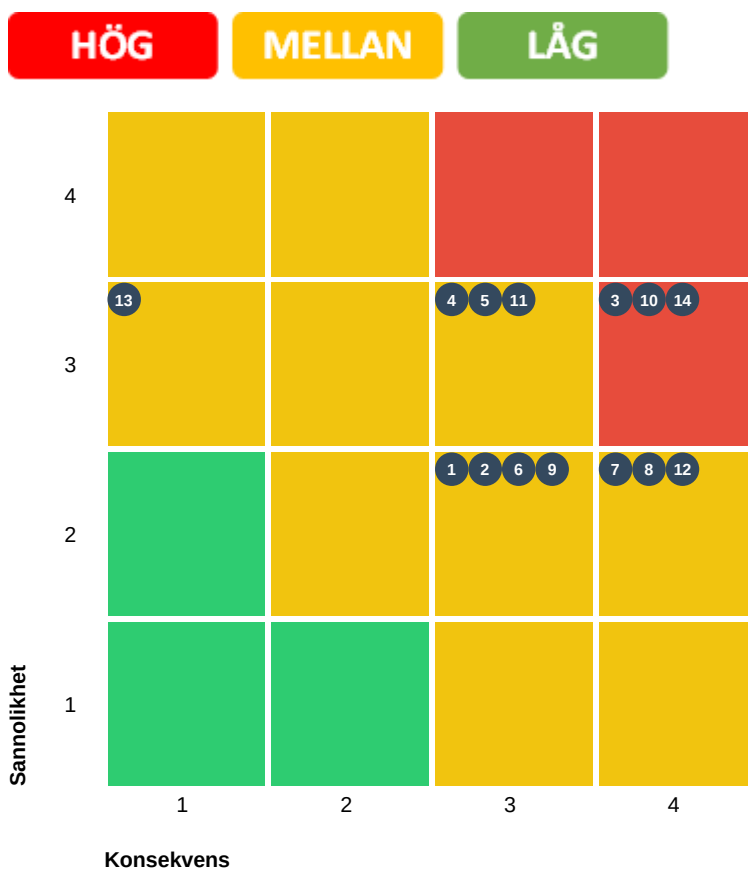
Det är svårt att göra en bedömning av riskerna då sårbarheten ökar ju närmare ett val vi kommer. I bedömningen har vi tagit i beaktande vilken påverkan risken har för valnämndens uppdrag, det vill säga att genomföra val. Den yttersta risken, att valet ej kan genomföras, har fått styra i riskbedömningen varför riskerna landar högt i många fall.

Till varje riskområde finns risker identifierade. Inom riskområdet lokaler handlar det om det fattas val- och röstningslokaler och lagerlokal. Inom riskområdet personal handlar det om rekrytering av valkansliets personal, lagerpersonal, arvoderad personal på valdagen samt timanställd personal under förtidsröstningsperioden samt deras arbetsmiljö. Lager och material är risker kopplade till hanteringen av materialet och informationspåverkan handlar om risken att främmande makt genom vilseledning, desinformation eller liknande försöker påverka beteendet hos väljare och påverka valet eller att undergräva förtroendet för valet.

Valkansliet har lagt in åtgärderna för att arbeta med riskerna i sin verksamhetsplan under 2024. Uppföljning av riskerna kommer ske senast vid nämndens möte i augusti och i årsrapporten.

4 Samlad riskbild med åtgärder

Riskens totala värde visas enligt följande risknivåer och färger:

3 Hög 11 Medium Totalt: 14

Hög
Medium
Låg

	Sannolikhet	Konsekvens
4	Sannolik	Allvarlig
3	Möjlig	Kännbar
2	Mindre sannolik	Lindrig
1	Osannolik	Försumbar

Matrisnr	Risk
1	Att vallokaler saknas
2	Att röstningslokaler saknas
3	Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas
4	Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon
5	Valkansliet
6	Kompetensförsörjning av valkansliet
7	Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.
8	Kompetensförsörjning av ordförande och vice ordförande

Matrisnr		Risk
9		Kompetensförsörjning av timanställda
1 0		Arbetsidsreglerna
1 1		Kompetensförsörjning av timanställd lager- och logistikpersonal
1 2		Valmaterialet förstörs
1 3		Att material förstörs i hanteringen
1 4		Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda

4.1 Riskområde: Lokaler

4.1.1 Risk: Att vallokaler saknas

Riskenivå

 6. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Att vi inte finner tillräckligt med lokaler som är lämpliga som vallokaler i fråga om lokalisering och tillgänglighet samt som i övrigt lever upp till vallagens krav.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får placera fler valdistrikt i samma byggnad varpå trängsel och köer kan uppstå samt sämre arbetsmiljö för röstmottagarna. Väljarna får längre avstånd till vallokalen. I förlängningen risk att väljare avstår att rösta på grund av köbildning eller långa avstånd. och svårigheter att ta sig till vallokalen.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående Samverkan med förvaltningar och bolag	Valkansliet samverkar med förvaltningar och bolag för att få tillgång till vallokaler .

4.1.2 Risk: Att röstningslokaler saknas

Riskenivå

 6. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Förtidsröstningens nav är bibliotek och kulturhus. I och med vallagens krav på en röstningslokals utformning och valsedelsystemet samt den yta som behövs för att genomföra valet på ett tryggt och säkert sätt, är risken att det inte finns tillräckligt med utrymme eller lokaler att vara i.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får färre platser inom de kommunala verksamheterna där vi kan bedriva förtidsröstning. Att vi behöver hitta kommersiella eller tillfälliga lokaler som är dyra att förhyra. Att tillgängligheten i förtidsröstningen minskar för väljarna. Att väljare avstår från att rösta.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	Samverkan med kulturförvaltningen avseende röstningslokaler
Samverkan med Kulturförvaltningen	

4.1.3 Risk: Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas

Risknivå

 12. Hög

Hantera

Riskbeskrivning

Valnämndens kansli har under en längre period påtalat att de senaste årens utökning av antal valdistrikt inneburit att mängden material som används ökat och därmed också behovet av mer plats i lagerlokalen för att kunna genomföra valet. Risken är att lagerlokalen inte räcker till för valnämndens verksamhet.

En annan risk skulle kunna vara att uthyraren behöver lokalen för annat ändamål och att vi därför behöver omlokaliseras.

Att arbetsmiljön i lokalen är för dålig för att lokalen ska kunna användas eller att lokalen blir obrukbar till följd av fukt eller översvämning.

Därtill finns en risk att arbeten/projekt i lagrets närhet påverkar tillgängligheten till lagret, vilket skulle kunna leda till att vi behöver omlokalisera. Även en mer omfattande renovering av lagerlokalerna skulle kunna ge upphov till omlokalisering av hela eller delar av lagret.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får ett behov av en ny lokal. Risken ökar beroende på när behovet av ny lokal uppstår. Lagret har en hög säkerhetsklassning och kostnaderna för att hyra en annan lokal och att säkerställa säkerhetsnivån i lokalen skulle innebära betydligt högre än de kostnader vi har idag.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
🕒 Pågående Samverkan med nuvarande hyresvärd	Samverka med nuvarande hyresvärd om att förhyra ytterligare lokalyta inför valet 2026
🕒 Pågående Säkerställ att det finns en utpekad evakueringslokal i händelse av kris	Vid behov av evakuering behövs en utpekad lokal. Samverkan pågår med stadsfastighetsförvaltningen.

4.1.4 Risk: Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon

Riskenivå

9. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppnas på grund av att det saknas material eller att lokalansvarig inte är på plats och öppnar upp för röstmottagare alternativt att röstmottagarna inte hunnit möblera vallokalen i tid eller ställa i ordning valsedlarna.

Konsekvensbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppna i tid och att väljare därmed inte kan rösta när de kommer till lokalen. Väljare som kommit till vallokalen väljer kanske att avstå att rösta och situationen kan leda till överklaganden av valet.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
🕒 Pågående Samverka med förvaltningar och bolag för att ta fram en lösning på behovet.	Samverka med förvaltningar och bolag för att utreda möjligheten att ta fram en ny funktion, Lokalkontakt med ansvar för att säkerställa att vallokalen är möblerad, att materialet finns på plats och att lokalen är öppen för röstmottagarna alternativt att röstmottagarna får tillgång till lokalen dagen innan för iordningställande av lokalen.

4.2 Riskområde: Personal

4.2.1 Risk: Valkansliet

Riskenivå

 9. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Valkansliet är valnämndens ledningskansli och arbetar såväl strategiskt som operativt med att planera, organisera och genomföra valen. Valkansliet består av fyra tillsvidareanställda personer och utökas under valets förberedelser med visstidsanställd eller inlånad personal. Valorganisationen utökas succesivt under perioden för att på valdagen bestå av över 3000 personer. Mot bakgrund av kansliets litenhet finns det en inneboende risk och sårbarhet.

Valperioden är en extremt hektisk och intensiv period som ställer stora krav på medarbetare och chef och arbetsbelastningen är under denna period mycket hög. Arbetets höga krav tillsammans med den ökade arbetsbelastningen innebär risk för att arbetsrelaterad ohälsa ökar.

Konsekvensbeskrivning

Om någon av kansliets ordinarie personal av någon anledning inte kan arbeta under förberedelseperioden får det stora konsekvenser. Det skulle kunna exempelvis kunna innebära att övrig personal behöver täcka upp för bortfallet genom att arbeta övertid samt att kvaliteten och ambitionsnivån på arbetet blir lägre. Hög arbetsbelastning kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	Ta fram rutiner och processbeskrivningar för de olika arbetsuppgifterna.
Ta fram rutiner	

4.2.2 Risk: Kompetensförsörjning av valkansliet

Riskenivå

 6. Mellan

Acceptera

Riskbeskrivning

Valkansliet behöver rekrytera flera personer till kansliet inför varje val. Anställningarna löper över en period av ca 10 månader. Efter valets genomförande med visst efterarbete har valkansliet inte arbetsuppgifter för att sysselsätta alla som

varit anställda. Detta innebär stor risk att dessa personer har andra arbeten när nästa valperiod startar och därmed inte kan återanställas.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att anställa medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet. Kansliets sårbarhet blir högre och belastningen på tillsvidareanställd personal ökar.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående Samverka med HR	Samverka med HR för att se hur vi kan arbeta vidare med frågan.
 Pågående Attraktiv arbetsgivare	Arbeta med att vara en attraktiv arbetsgivare för att få personal att vilja arbeta på kansliet och att återkomma val efter val.

4.2.3 Risk: Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.

Risknivå

 8. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Vallagen stipulerar att det ska vara minst 4 röstmottagare i varje valdistrikt varav en är ordförande. För att få vara röstmottagare krävs att man har fått utbildning för uppdraget. Om vi inte lyckas rekrytera tillräckligt många röstmottagare som är villiga att arbeta på valdagen finns ytterst en risk för valets genomförande. Det finns också en risk vi får många sena avhopp och vakanser som vi inte hinner fylla.

Konsekvensbeskrivning

Vi kan behöva dra ner på raster vilket leder till försämrad arbetsmiljö för röstmottagarna. Yttersta konsekvensen är att vi inte kan genomföra valet pga att det är för få personer som arbetar.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående Attraktiv arbetsgivare och meningsfullt uppdrag	Valkansliet ska arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och att förmedla meningsfullheten i uppdraget som röstmottagare.

4.2.4 Risk: Kompetensförsörjning av timanställda

Riskenivå

 6. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

I varje röstningslokal ska det vara minst två röstmottagare närvarande hela tiden. I praktiken innebär det att minst tre personer behöver vara på plats om någon behöver gå ifrån. I och med den nya lagstiftningen som innebär att väljarna ska ta sina valsedlar fritt från insyn, en väljare åt gången, så behövs fler och tätare kontroller av valsedlarna. Bemanningen bör därför inte understiga fyra röstmottagare på något ställe. Valkansliet rekryterade ca 200 personer för arbete i förtidsröstningen 2024 under ca 20 dagar.

På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Många som erbjudits anställning hoppar av innan eller under pågående period då de får andra arbeten, kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att fylla alla sena vakanser som uppstår. Arbetsbelastningen på kansliet och röstmottagarna ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta röstmottagare innebär risk för valets genomförande vad gäller säkerhet och förtroende. Ytterst kan vi behöva minska antalet röstningslokaler eller dess öppettider för att säkerställa att vi kan genomföra valet tryggt och säkert samt i enlighet med vallagens regler.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående Informera om vår verksamhet och att försöka attrahera personal	Samarbetar med Göteborgs universitet för att informera om och attrahera studenter som kan arbeta i förtidsröstningen.
 Pågående Attraktiv arbetsgivare och meningsfullt uppdrag	Valkansliet ska arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och att förmedla meningsfullheten i uppdraget som röstmottagare.

4.2.5 Risk: Arbetstidsreglerna

Riskenivå

 12. Hög

Riskbeskrivning

Frågan huruvida EU-direktivet är tillämpligt för röstmottagare, som har ett arvoderat uppdrag under en enda dag, har aktualiserats. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) kom under våren 2024 överens med centrala parter om ett tillfälligt undantag under EU-valet 2024.

För att leva upp till både vallagens krav på minimibemanning och arbetstidsreglerna skulle bemanningen, tekniskt sett, behöva utökas betydligt. Det skulle dessutom krävas djupgående förändringar i arbetssätt och arbetsuppgifter för de olika funktionerna i vallokalen. Ett permanent undantag behövs i samband med val.

Konsekvensbeskrivning

Valnämndens kansli ser en rad risker och sårbarheter och bedömer att många av riskerna äventyrar såväl valets genomförande som väljarnas förtroende för valets genomförande.

Förutsättningarna att bemanna upp organisationen vid den utökning som skulle krävas för att leva upp till arbetstidsdirektivets regler och att förändra organisationen bedöms innebära betydligt ökade kostnader och innebära stora svårigheter.

Trots att vi rekryterar fler röstmottagare skulle det innebära att det blir det färre röstmottagare som tjänstgör samtidigt. Det ökar säkerhetsriskerna i valet, handhavandefel, risk för att röstmottagarna inte kan ge god service till väljarna, med mera.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	Följ upp utvärderingen av det tillfälliga undantaget från arbetstidsreglerna SKR och centrala parter fattade inför EU-valet 2024.

4.2.6 Risk: Kompetensförsörjning av timanställd lager- och logistikpersonal

Risknivå

 9. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Före, under och efter valet anställs lager- och logistikmedarbetare som packar, kör ut och hämtar hem det material som används i vallokaler och röstningslokaler. Samma personal används även för att hämta förtidsröster från samtliga röstningslokaler samt sortera rösterna utifrån valdistrikt. På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Ett antal som erbjudits anställning hoppar av innan pågående period då de får andra arbeten,

kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Arbetsbelastningen ökar och därmed även risken för ohälsosam stress om vi inte lyckas rekrytera tillräckligt med personal, alternativt inte lyckas rekrytera tillräckligt effektiv och initiativtagande personal. Det kan vara svårt att fylla de vakanser som uppstår vid sena avhopp. Arbetsbelastningen på lager- och logistikansvarig ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta lager- och logistikmedarbetare innebär risk för valets genomförande vad gäller felaktigheter och brister i levererat material till vallokaler och röstningslokaler, säkerhetsrisker vid hämtning av förtidsröster samt att vi inte hinner med arbetsmomenten utifrån tidsplan.

4.3 Riskområde: Material och lager

4.3.1 Risk: Valmaterialet förstörs

Risknivå

 8. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Risk att materialet förstörs genom yttre påverkan, fukt, översvämning eller liknande

Konsekvensbeskrivning

Ju närmare valet desto högre är risken. Ytterst innebär risken att valets genomförande äventyras.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	Kontrollera materialet kontinuerligt för att upptäcka sårbarheter
Kontinuerlig materialvård	

4.3.2 Risk: Att material förstörs i hanteringen

Risknivå

 3. Mellan

Hantera

Riskbeskrivning

Efter att valet avslutats ska röstmottagarna iordningställa lokalen och ta hand om överblivet material. Röstmottagarna är trötta efter en mycket lång arbetsdag och förstår inte alltid hur de ska hantera materialet.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvensen om materialet inte hanteras varsamt är att det inte går att återanvända, vilket innebär att valkansliet behöver köpa in nytt material, vilket i sin tur påverkar både den ekologiska och ekonomiska dimensionen.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning
 Pågående Se över möjligheten att ha en ny funktion, Lokalkontakt	Samverka med förvaltningar och bolag för att utreda möjligheten att ta fram en ny funktion, Lokalkontakt som ansvarar för iordningställande och återställande av lokalen samt omhändertagande av materialet.
 Pågående Utse en person med särskilt ansvar för iordningställandet	Ta fram tydligare riktlinjer och utse en person med särskilt ansvar för iordningställandet av lokalen.

4.4 Riskområde: Informationspåverkan

4.4.1 Risk: Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda

Risknivå

 12. Hög

Hantera

Riskbeskrivning

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter, från främmande makt genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande till främmande makts fördel. Det kan till exempel handla om att försöka undergräva förtroendet för valets genomförande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan.

Möjliga syften med informationspåverkan vid val kan vara att undergräva förtroendet för demokratin och samhällets funktionalitet, att underminera sammanhållningen inom ett land, att påverka valresultatet till främmande makts fördel eller att påverka politiker och tjänstemän.

Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt.

Konsekvensbeskrivning

Att väljare får felaktig information och att det påverkar väljarnas beteende. Att förtroendet för valet äventyras.

5 Samlad riskbild - Intern kontrollplan

Riskens totala värde visas enligt följande risknivåer och färger:

5.1 Riskområde: Lokaler

5.1.1 Risk: Att vallokaler saknas

Risknivå

 6. Mellan

Riskbeskrivning

Att vi inte finner tillräckligt med lokaler som är lämpliga som vallokaler i fråga om lokalisering och tillgänglighet samt som i övrigt lever upp till vallagens krav.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får placera fler valdistrikt i samma byggnad varpå trängsel och köer kan uppstå samt sämre arbetsmiljö för röstmottagarna. Väljarna får längre avstånd till vallokalen. I förlängningen risk att väljare avstår att rösta på grund av köbildning eller långa avstånd, och svårigheter att ta sig till vallokalen.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	
Följ upp åtgärderna	
 Pågående	Gå igenom kommentarer angående vallokaler från utvärderingen efter valet 2024 och besiktiga lokalerna.
Besiktiga vallokalerna	

5.1.2 Risk: Att röstningslokaler saknas

Risknivå

 6. Mellan

Riskbeskrivning

Förtidsröstningens nav är bibliotek och kulturhus. I och med vallagens krav på en röstningslokals utformning och valsedelsystemet samt den yta som behövs för att genomföra valet på ett tryggt och säkert sätt, är risken att det inte finns tillräckligt

med utrymme eller lokaler att vara i.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får färre platser inom de kommunala verksamheterna där vi kan bedriva förtidsröstning. Att vi behöver hitta kommersiella eller tillfälliga lokaler som är dyra att förhyra. Att tillgängligheten i förtidsröstningen minskar för väljarna. Att väljare avstår från att rösta.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	
Följ upp åtgärderna	
 Ej påbörjad	Följ upp planerade förändringar med Kulturförvaltningen
Följ upp planerade förändringar med Kulturförvaltningen	

5.1.3 Risk: Att lagerlokalen av olika skäl inte kan användas

Risknivå

 12. Hög

Riskbeskrivning

Valnämndens kansli har under en längre period påtalat att de senaste årens utökning av antal valdistrikt inneburit att mängden material som används ökat och därmed också behovet av mer plats i lagerlokalen för att kunna genomföra valet. Risken är att lagerlokalen inte räcker till för valnämndens verksamhet.

En annan risk skulle kunna vara att uthyraren behöver lokalen för annat ändamål och att vi därför behöver omlokaliseras.

Att arbetsmiljön i lokalen är för dålig för att lokalen ska kunna användas eller att lokalen blir obrukbar till följd av fukt eller översvämning.

Därtill finns en risk att arbeten/projekt i lagrets närhet påverkar tillgängligheten till lagret, vilket skulle kunna leda till att vi behöver omlokalisera. Även en mer omfattande renovering av lagerlokalerna skulle kunna ge upphov till omlokalisering av hela eller delar av lagret.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får ett behov av en ny lokal. Risken ökar beroende på när behovet av ny lokal uppstår. Lagret har en hög säkerhetsklassning och kostnaderna för att hyra en annan lokal och att säkerställa säkerhetsnivån i lokalen skulle innebära betydligt högre än de kostnader vi har idag.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Ej påbörjad Uppföljning av renovering av lagerlokal.	Lagerlokalen ska genomgå en renovering och valkansliet behöver följa utvecklingen noggrant och säkerställa att lokalen är fullt tillgänglig senast 1 maj.

5.1.4 Risk: Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon

Riskenivå

 9. Mellan

Riskbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppnas på grund av att det saknas material eller att lokalansvarig inte är på plats och öppnar upp för röstmottagare alternativt att röstmottagarna inte hunnit möblera vallokalen i tid eller ställa i ordning valsedlarna.

Konsekvensbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppna i tid och att väljare därmed inte kan rösta när de kommer till lokalen. Väljare som kommit till vallokalen väljer kanske att avstå att rösta och situationen kan leda till överklaganden av valet.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående Följ upp åtgärderna	Samverkan med andra förvaltningar för att utreda möjligheten att ha en lokalkontakt eller liknande.

5.2 Riskområde: Personal

5.2.1 Risk: Valkansliet

Riskenivå

 9. Mellan

Riskbeskrivning

Valkansliet är valnämndens ledningskansli och arbetar såväl strategiskt som operativt med att planera, organisera och genomföra valen. Valkansliet består av fyra tillsvidareanställda personer och utökas under valets förberedelser med visstidsanställd eller inlånad personal. Valorganisationen utökas succesivt under perioden för att på valdagen bestå av över 3000 personer. Mot bakgrund av kansliets litenhet finns det en inneboende risk och sårbarhet.

Valperioden är en extremt hektisk och intensiv period som ställer stora krav på medarbetare och chef och arbetsbelastningen är under denna period mycket hög.

Arbetets höga krav tillsammans med den ökade arbetsbelastningen innebär risk för att arbetsrelaterad ohälsa ökar.

Konsekvensbeskrivning

Om någon av kansliets ordinarie personal av någon anledning inte kan arbeta under förberedelseperioden får det stora konsekvenser. Det skulle kunna exempelvis kunna innebära att övrig personal behöver täcka upp för bortfallet genom att arbeta övertid samt att kvaliteten och ambitionsnivån på arbetet blir lägre. Hög arbetsbelastning kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	
Följ upp åtgärderna	

5.2.2 Risk: Kompetensförsörjning av valkansliet

Riskenivå

 6. Mellan

Riskbeskrivning

Valkansliet behöver rekrytera flera personer till kansliet inför varje val. Anställningarna löper över en period av ca 10 månader. Efter valets genomförande med visst efterarbete har valkansliet inte arbetsuppgifter för att sysselsätta alla som varit anställda. Detta innebär stor risk att dessa personer har andra arbeten när nästa valperiod startar och därmed inte kan återanställas.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att anställa medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet. Kansliets sårbarhet blir högre och belastningen på tillsvidareanställd personal ökar.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	Rekrytering av personal till kansliet inför valet 2024 påbörjas i februari 2023.
Följ upp åtgärderna	

5.2.3 Risk: Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.

Riskenivå

 8. Mellan

Riskbeskrivning

Vallagen stipulerar att det ska vara minst 4 röstmottagare i varje valdistrikt varav en är ordförande. För att få vara röstmottagare krävs att man har fått utbildning för uppdraget. Om vi inte lyckas rekrytera tillräckligt många röstmottagare som är villiga att arbeta på valdagen finns ytterst en risk för valets genomförande. Det finns också en risk vi får många sena avhopp och vakanser som vi inte hinner fylla.

Konsekvensbeskrivning

Vi kan behöva dra ner på raster vilket leder till försämrad arbetsmiljö för röstmottagarna, Yttersta konsekvensen är att vi inte kan genomföra valet pga att det är för få personer som arbetar.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	
Följ upp åtgärderna	

5.2.4 Risk: Kompetensförsörjning av timanställda

Riskenivå

 6. Mellan

Riskbeskrivning

I varje röstningslokal ska det vara minst två röstmottagare närvarande hela tiden. I praktiken innebär det att minst tre personer behöver vara på plats om någon behöver gå ifrån. I och med den nya lagstiftningen som innebär att väljarna ska ta sina valsedlar fritt från insyn, en väljare åt gången, så behövs fler och tätare kontroller av valsedlarna. Bemanningen bör därför inte understiga fyra röstmottagare på något ställe. Valkansliet rekryterade ca 200 personer för arbete i förtidsröstningen 2024 under ca 20 dagar.

På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Många som erbjudits anställning hoppar av innan eller under pågående period då de får andra arbeten, kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att fylla alla sena vakanser som uppstår. Arbetsbelastningen på kansliet och röstmottagarna ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta röstmottagare innebär risk för valets genomförande vad gäller säkerhet och förtroende. Ytterst kan vi behöva minska antalet röstningslokaler eller dess öppettider för att säkerställa att vi kan genomföra valet tryggt och säkert samt i enlighet med vallagens regler.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	Rekrytering av timanställda påbörjas först 2026.
Följ upp åtgärderna	

5.3 Riskområde: Material och lager

5.3.1 Risk: Valmaterialet förstörs

Risknivå

 8. Mellan

Riskbeskrivning

Risk att materialet förstörs genom yttre påverkan, fukt, översvämning eller liknande

Konsekvensbeskrivning

Ju närmare valet desto högre är risken. Ytterst innebär risken att valets genomförande äventyras.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	Säkerställ att kontroller av materialet genomförs kontinuerligt.

5.3.2 Risk: Att material förstörs i hanteringen

Risknivå

 3. Mellan

Riskbeskrivning

Efter att valet avslutats ska röstmottagarna iordningställa lokalen och ta hand om överblivet material. Röstmottagarna är trötta efter en mycket lång arbetsdag och förstår inte alltid hur de ska hantera materialet.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvensen om materialet inte hanteras varsamt är att det inte går att återanvända, vilket innebär att valkansliet behöver köpa in nytt material, vilket i sin tur påverkar både den ekologiska och ekonomiska dimensionen.

Kontrollaktivitet - aktuell status	Beskrivning
 Pågående	Följ upp åtgärderna